

Vereinigte Hagelversicherung VVaG filialas "VH Lietuva"
Dr. Martynui Rusteikai

DĖL KOKYBĖS PRARADIMO KOMPENSAVIMO

2025-12-15

ŠAKIAI

Šakių rajono ūkininkų sąjunga, atstovaudama rajono ūkininkų interesams, kreipiasi dėl pasėlių draudimo sąlygų taikymo tais atvejais, kai dėl nepalankių meteorologinių reiškinių pasėliai patiria kokybės praradimą, kuris sukelia tiesioginius finansinius nuostolius ūkiams.

Ūkininkų praktikoje dažnai susiduriama su situacijomis, kai pasėliai nepatiria visiško derliaus sunaikinimo, tačiau dėl kritulių, krušos, vėjo ar kitų gamtinių veiksnių reikšmingai pablogėja produkcijos kokybiniai rodikliai, dėl ko derlius praranda planuotą klasę ir realizuojamas už ženkliai mažesnę kainą.

Pažymime, kad:

- Ūkininkai, drausdami pasėlius, tarkim drausdami grūdinę kultūrą, draudžia pilną pirmos ar antros klasės produkcijos supirkimo kainą už toną;
- Finansiniai nuostoliai atsiranda ne tik dėl derliaus kiekio sumažėjimo, bet ir dėl kokybės praradimo, kuris tiesiogiai mažina produkcijos rinkos vertę;
- Šiuo metu kokybiniai nuostoliai dažnu atveju nėra laikomi draudžiamąja žala, nors jų kilmė yra akivaizdžiai susijusi su draudžiamaisiais meteorologiniais reiškiniais.

Papildomai atkreipiame dėmesį į šias praktines problemas:

- 1) Rapsų pasėlių pažeidimai. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai rapsų išlaužymai ar lapų pabaltavimas priskiriami vabzdžių ar ligų pažeidimams, nors realiai tokio pobūdžio žalą sukelia kruša ar intensyvūs krituliai. Tokiais atvejais žala nėra pripažįstama draudžiamąja, nepaisant meteorologinės kilmės.
- 2) Rapsų kokybės praradimas. Po sudygimo ankštarose ženkliai krenta aliejaus kiekis, kas tiesiogiai mažina supirkimo kainą. Ūkininkų patirtis rodo, kad tokie nuostoliai gali būti labai reikšmingi, tačiau taikomos minimalios žalos ribos (pvz., 8 proc. marža) ne visada atspindi realius patiriamus nuostolius.
- 3) Javų išgulimas vaškinės ir kietosios brandos stadijose. Dėl nepalankių oro sąlygų tas pats javų laukas gali išgulti kelis kartus, o tai turi kompleksinę poveikį – nukenčia tiek derliaus kiekis, tiek kokybė (baltymai, glitimas, kritimo skaičius). Taip pat praktikoje pasitaiko atvejų, kai kviečių laukas išgula vaškinės brandos stadijoje ir vėliau patenka į ilgalaikį

lietingą laikotarpį. Tokiais atvejais ūkiai tokį lauką faktiškai vertina kaip žuvusį, nes pasėliai pradeda dygti varpose, ne tik ženkliai pablogėja kokybiniai rodikliai, bet ir stipriai išauga derliaus nuėmimo sąnaudos – tiek techninės ribotos galimybės, o kai kuriais atvejais nuėmimas tampa itin sudėtingas ar ekonomiškai nepagrįstas. Nepaisant to, tokia žala nėra pripažįstama draudžiamąja ir nėra tinkamai įvertinama.

- 4) Kokybinių rodiklių ekonominė reikšmė. Šakių rajono ūkininkų sąjungos ūkininkų nuomone, kad kokybiniai rodikliai (pvz., glitimas, baltymai, aliejus) turi tiesioginę piniginę išraišką, t.y. „tona ekonomine prasme“. Todėl jų praradimas turėtų būti vertinamas kaip reali draudžiamoji žala.
- 5) Svogūnų pasėlių draudimo ribotumas. Šiuo metu svogūnų pasėliai faktiškai draudžiami tik nuo krušos, nors ūkininkų patirtis rodo, kad ilgalaikis lietus gali sunaikinti visą derlių ar jo realizacinę vertę, tuo tarpu kruša dažniausiai tik sumažina derlių. Dėl užsitęsusių kritulių svogūnai praranda laikymo savybes, didėja puvinimo rizika ir ženkliai krenta prekinė kokybė, tačiau tokia žala nėra kompensuojama.
- 6) Draudimas nuo atskirų rizikų ir ūkininkų informavimas. Dažnai susidaro įspūdis, kad neįmanoma drausti tik vieną kultūrą ar tik nuo atskirų rizikų (pvz., krušos), arba kitaip tariant atitinkamas draudimo rizikų paketas (galimai perteklinis) sistemingai siūlomas pačio draudiko, jam nesistengiant įsigilinti į besidraudžiančiojo poreikius, nors tokia galimybė egzistuoja pagal galiojančias draudimo sąlygas. Manome, kad būtinas savalaikis detalizuotos dokumentuotos informacijos pateikimas ūkininkams apie draudimo sąlygų pasirinkimus ir galimybes pateikiant aiškiai susistemintą ir savalaikę informaciją, o ne pavėluotai paruoštą ir pateiktą informaciją.

Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes:

- a) Tikimės aiškos pozicijos, informacijos ir glaudaus ir atviro bendradarbiavimo supažindinant su savalaikiai paruoštomis draudimo sąlygomis, kurios turi savalaikiai paruoštą ir patvirtintą dokumentuotą draudimo sąlygų pagrindimą.
- b) Siekiant šalių interesų siūlome kurti iniciatyvą suformuoti suinteresuotų šalių kompetencijų komitetą, kuris gebėtų ir galėtų gilintis į aktualijas ir galėtų savalaikiai indikuoti atvirus diskusinius klausimus ir inicijuotų jų sprendimų paiešką.

Pagarbiai, Šakių rajono ūkininkų
sąjungos pirmininkas Ignas Duoba

